

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การศึกษาผลการบริหารงานตามบทบาทและอำนาจหน้าที่ศูนย์การศึกษา
นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดสระบุรี เป็นการวิจัยประเภทสำรวจความคิดเห็น ซึ่ง
ผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1. ประชากร
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงาน
ในศูนย์ศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอในจังหวัดสระบุรี จำนวน 13 แห่ง
ประกอบด้วย ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอในจังหวัด
สระบุรี จำนวน 13 คน และครูผู้สอนจำนวน 107 คน รวมประชากรทั้งสิ้น 120 คน ซึ่งมีรายละเอียด
ตามตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนประชากรที่ใช้ในการศึกษา

สถานศึกษา	ผู้บริหาร	ครูผู้สอน	รวม
1. แก่งคอย	1	12	13
2. เมือง	1	18	19
3. เสาไห้	1	12	13
4. หนองแค	1	9	10
5. มวกเหล็ก	1	8	9

ตาราง 1 (ต่อ)

สถานศึกษา	ผู้บริหาร	ครูผู้สอน	รวม
6. บ้านหมอ	1	9	10
7. วิหารแดง	1	6	7
8. พระพุทธบาท	1	10	11
9. หนองแขง	1	5	6
10. หนองโดน	1	4	5
11. ดอนพุด	1	2	3
12. วังม่วง	1	6	7
13. เฉลิมพระเกียรติ	1	6	7
รวม	13	107	120

ที่มา : สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสระบุรี. 2552 : 8

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ลักษณะและโครงสร้างของแบบสอบถาม

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อศึกษาผลการบริหารงานตามบทบาทและอำนาจหน้าที่ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสระบุรี โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ด้าน เพศ ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่ปฏิบัติงาน และตำแหน่งหน้าที่การปฏิบัติงาน มีลักษณะเป็นการตอบแบบตรวจรายการ (Check list) ตามความเป็นจริง

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ การประสานงานในหน่วยงาน และการมีส่วนร่วมปฏิบัติงานของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ตามแบบลิเคอร์ท (Likert) โดยมีเกณฑ์ ดังนี้

ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่

- ระดับ 5 หมายถึง มีความความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ระดับมากที่สุด
- ระดับ 4 หมายถึง มีความความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ระดับมาก
- ระดับ 3 หมายถึง มีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ระดับปานกลาง
- ระดับ 2 หมายถึง มีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ระดับน้อย
- ระดับ 1 หมายถึง มีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ระดับน้อยที่สุด

การประสานงานในหน่วยงาน

- ระดับ 5 หมายถึง มีการประสานงานในหน่วยงานระดับมากที่สุด
- ระดับ 4 หมายถึง มีการประสานงานในหน่วยงานระดับมาก
- ระดับ 3 หมายถึง มีการประสานงานในหน่วยงานระดับปานกลาง
- ระดับ 2 หมายถึง มีการประสานงานในหน่วยงานระดับน้อย
- ระดับ 1 หมายถึง มีการประสานงานในหน่วยงานระดับน้อยที่สุด

การมีส่วนร่วมปฏิบัติงาน

- ระดับ 5 หมายถึง มีส่วนร่วมปฏิบัติงานระดับมากที่สุด
- ระดับ 4 หมายถึง มีส่วนร่วมปฏิบัติงานระดับมาก
- ระดับ 3 หมายถึง มีส่วนร่วมปฏิบัติงานระดับปานกลาง
- ระดับ 2 หมายถึง มีส่วนร่วมปฏิบัติงานระดับน้อย
- ระดับ 1 หมายถึง มีส่วนร่วมปฏิบัติงานระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นของบุคลากรต่อผลการบริหารงานตามบทบาทและอำนาจหน้าที่ศูนย์การศึกษาการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอในจังหวัดสระบุรี 11 ด้าน ประกอบด้วย 1) จัดการศึกษาออกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย 2) ส่งเสริม สนับสนุนและประสานภาคีเครือข่ายเพื่อจัดการศึกษาออกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย 3) จัด ส่งเสริม สนับสนุนและประสานงานการจัดการศึกษา ตามโครงการ อันเนื่องมาจากพระราชดำรินพื้นที่ 4) จัด ส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น 5) วิจัยและพัฒนาคุณภาพ

หลักสูตร สื่อ กระบวนการเรียนรู้ และมาตรฐาน การศึกษานอกระบบ 6) ดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน การเทียบโอนความรู้ และประสบการณ์ 7) กำกับ ดูแล ตรวจสอบ นิเทศภายใน ติดตาม ประเมินผลและรายงานผล การดำเนินงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย 8) พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย และภาคีเครือข่าย 9) ระดมทรัพยากรเพื่อใช้ในการจัดและพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย 10) ดำเนินการประกันคุณภาพภายใน ให้สอดคล้องกับระบบหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนด 11) ปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย รูปแบบของคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) ประยุกต์ตามแนวทางของ ลิเคอร์ท (Likert) และได้กำหนดค่าของคะแนนของช่วงน้ำหนักเป็น 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์ ดังนี้

- ระดับ 5 หมายถึง มีความคิดเห็นต่อผลการบริหารงานตามบทบาทและอำนาจหน้าที่ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ในจังหวัดสระบุรี ระดับมากที่สุด
- ระดับ 4 หมายถึง มีความคิดเห็นต่อผลการบริหารงานตามบทบาทและอำนาจหน้าที่ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ในจังหวัดสระบุรี ระดับมาก
- ระดับ 3 หมายถึง มีความคิดเห็นต่อผลการบริหารงานตามบทบาทและอำนาจหน้าที่ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ในจังหวัดสระบุรี ระดับปานกลาง
- ระดับ 2 หมายถึง มีความคิดเห็นต่อผลการบริหารงานตามบทบาทและอำนาจหน้าที่ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ในจังหวัดสระบุรี ระดับน้อย
- ระดับ 1 หมายถึง มีความคิดเห็นต่อผลการบริหารงานตามบทบาทและอำนาจหน้าที่ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ในจังหวัดสระบุรี ระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 4 คำถามปลายเปิด (Open-ended questionnaire) โดยให้ผู้ที่ตอบแบบสอบถาม ได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไข ต่อผลการบริหารงานตามบทบาทและอำนาจหน้าที่ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอในจังหวัดสระบุรี

2. การสร้างเครื่องมือ

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือในการวิจัย มีขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาเอกสาร รายงานการวิจัย แนวคิด ทฤษฎี เอกสารทางวิชาการ บทความทางวิชาการ รายงานการศึกษา พระราชบัญญัติการศึกษา กฎระเบียบว่าด้วยการบริหารการการศึกษา เพื่อนำผลที่ได้มาใช้กำหนดกรอบแนวคิด กำหนดนิยาม โครงสร้างของตัวแปรที่ต้องการวัด และเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

ขั้นที่ 2 สร้างเครื่องมือโดยการศึกษาระบวนการสร้างแบบสอบถาม เพื่อนำมาจัดทำแนวการสร้างกระทงคำถามแล้วนำมาจัดทำเป็นแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ขั้นที่ 3 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความครอบคลุมของข้อคำถาม ความเหมาะสมของปริมาณคำถาม ความชัดเจนของภาษาและรูปแบบของแบบสอบถาม แล้วนำมาปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

ขั้นที่ 4 นำแบบสอบถามไปตรวจสอบ โดยอาศัยดุลยพินิจของผู้เชี่ยวชาญเฉพาะเรื่อง (Subject-matter specialists) โดยเลือกผู้เชี่ยวชาญด้านบริหาร และการวิจัยทางการศึกษา จำนวน 4 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญสาขาการวัดผลการศึกษา จำนวน 1 ท่าน (ในภาคผนวก ก.) มีคุณสมบัติ ดังนี้

4.1 มีวุฒิปริญญาโท ในสาขาการบริหารการศึกษา และมีประสบการณ์ในด้านการบริหารการศึกษา ไม่น้อยกว่า 5 ปี

4.2 มีวุฒิปริญญาเอกด้านการวัดผลการศึกษา และเป็นผู้มีประสบการณ์ในด้านการวัดผลการศึกษา ไม่น้อยกว่า 5 ปี

เป็นผู้ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือความตรงเชิงเนื้อหา ความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดมุ่งหมายที่ต้องการวัด (Item Objective Congruence : IOC) ความครอบคลุมของข้อคำถาม และความชัดเจนของภาษา ซึ่ง IOC คือการใช้เกณฑ์ที่ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเห็นตรงกัน 3 คนขึ้นไป ตามข้อสังเกตของผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาตามหลักการ ดังนี้

ข้อความแต่ละข้อมีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์หรือไม่

ถ้าเห็นว่าสอดคล้อง	ให้คะแนน	+1
ถ้าไม่แน่ใจ	ให้คะแนน	0
ถ้าเห็นว่าไม่สอดคล้อง	ให้คะแนน	-1

แล้วนำมาหาค่าเฉลี่ย โดยใช้สูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	หมายถึง	ค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์
	$\sum R$	หมายถึง	ผลรวมของคะแนนของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคน
	N	หมายถึง	จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมดที่ได้ตรวจสอบ

ขั้นที่ 5 คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง .50 ขึ้นไป และนำมาปรับปรุงข้อคำถามตามที่คุณเชี่ยวชาญเสนอแนะ

ขั้นที่ 6 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับประชากรที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ซึ่งเป็นกลุ่มแม่บ้านเจ้าพระยา ประกอบไปด้วย 4 จังหวัด คือ ปทุมธานี นนทบุรี สระบุรี และพระนครศรีอยุธยา ผู้วิจัยได้คัดเลือกประชากรกลุ่มตัวอย่างอำเภอเมืองพระนครศรีอยุธยาและอำเภอบางปะหันซึ่งเป็นจังหวัดที่อยู่ในกลุ่มเดียวกันกับจังหวัดสระบุรี เพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ โดยการตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (สมสุข วงศ์สกุล, 2545 : 56) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.97

ขั้นที่ 7 นำผลการวิเคราะห์มาเป็นข้อมูลในการปรับปรุงแก้ไข และจัดทำเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเกี่ยวกับการรวบรวมข้อมูล โดยส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ มีขั้นตอน ดังนี้

1. ทำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา เสนอไปยังผู้อำนวยการสำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสระบุรี เพื่อขอความอนุเคราะห์ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ที่เป็นกลุ่มประชากร
2. ส่งแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลกับประชากรด้วยตนเอง

3. ประสานงานอย่างต่อเนื่องกับศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ในจังหวัดสระบุรี ที่เป็นประชากรในการศึกษาจำนวน 120 คน ได้แบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 120 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาตรวจความสมบูรณ์ และดำเนินการลงรหัส (Coding) เพื่อเตรียมสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัย โดยการนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาจัดระเบียบข้อมูล ประเมินด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อทดสอบค่าสถิติดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ปฏิบัติงาน โดยใช้ค่าร้อยละ แล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

2. วิเคราะห์ปัจจัยทางสังคม ประกอบด้วย ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ การประสานงานในหน่วยงาน และการมีส่วนร่วมปฏิบัติงาน โดยใช้ค่า ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) แล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

3. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบปัญหาวิจัยตามวัตถุประสงค์โปรแกรมสำเร็จรูป โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) นำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

3.1 วิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของบุคลากรจำแนกตามสถานภาพและปัจจัยทางสังคมในการบริหารงานตามบทบาทและอำนาจหน้าที่ที่ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ 11 ด้าน คือ 1) จัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย 2) ส่งเสริมสนับสนุนและประสานภาคีเครือข่ายเพื่อจัดการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย 3) จัดส่งเสริม สนับสนุนและประสานงานการจัดการศึกษาตาม โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในพื้นที่ 4) จัดส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น 5) วิจัยและพัฒนาคุณภาพหลักสูตร สื่อ กระบวนการเรียนรู้ และมาตรฐาน การศึกษานอกระบบ 6) ดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน การเทียบโอนความรู้ และประสบการณ์ 7) กำกับ ดูแล ตรวจสอบ นิเทศภายใน ติดตามประเมินผลและรายงานผล การดำเนินงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย 8) พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย และภาคีเครือข่าย 9) ระดมทรัพยากร เพื่อใช้ในการจัดและพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย 10) ดำเนินการประกันคุณภาพภายใน ให้สอดคล้องกับระบบหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนด 11) ปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมายโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การแปลความหมายของตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ของการแปลผลคะแนนระดับความคิดเห็นของบุคลากรตามผลการบริหารงาน 11 ด้าน ที่คำนวณได้ (ประกอบกรรมสูตร. 2535 : 72) มีรายละเอียดดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.49	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นของบุคลากร อยู่ในระดับน้อยที่สุด
คะแนนเฉลี่ย 1.50 – 2.49	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นของบุคลากร อยู่ในระดับน้อย
คะแนนเฉลี่ย 2.50 – 3.49	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นของบุคลากร อยู่ในระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 3.50 – 4.49	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นของบุคลากร อยู่ในระดับมาก
คะแนนเฉลี่ย 4.50 – 5.00	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นของบุคลากร อยู่ในระดับมากที่สุด

4. วิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการบริหารงานตามบทบาทและอำนาจหน้าที่ศูนย์การศึกษาจากระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ตามความคิดเห็นของบุคลากรจำแนกเป็นผู้บริหารและครูผู้สอน ใช้ค่าเฉลี่ย แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

5. วิเคราะห์เชิงเนื้อหาโดยการจัดลำดับความถี่ เสนอผลการวิเคราะห์ในรูปตารางประกอบคำบรรยาย